

9. Kinh POTTHAPÀDA (BỔ-SÁ-BÀ-LÂU – Potthapàda-sutta)

Như vậy , tôi nghe :

- Một thời nọ , Thế Tôn an trụ
Kỳ-Viên-Tự , Chê-Tá-Va-Na (1)
Tại Sa-Vát-Thí (2) an hòa
A-Na-Thá-Pin-Đi-Ka (3) tâm lành
Cấp-Cô-Độc (3) đại danh thí chủ
Thành Xá-Vệ (2) thường trú tại đây
Đã dâng Phật Tinh Xá này
Tên “ BỔ-Kim-Tự ”(1) cũng hay dùng thường
Là trung tâm hoàng dương Chánh Pháp
Chư Tử Kheo an lạc sáu thì
Hòa hợp, thanh tịnh, uy nghi
Giải thoát giới bổn nghiêm trì kỷ cương .
Lúc bấy giờ , du phương dị giáo
Là ngoại đạo Pốt-Thá-Pa-Đa (4)
BỔ-SÁ-BÀ-LÂU cũng là
Một tên khác của du-gia vị này

(1), (2), (3) : *Jetavanavihàra* : Kỳ Viên hay Kỳ Hoàn Tinh Xá ,do Trưởng Giả Cấp-Cô-Độc (Anathapindika – tên thật là SUDATTA -Tu-Đạt-Đa) mua lại từ khu vườn của Thái Tử Kỳ Đà (Jeta) gần Thành Xá Vệ (Savatthi) dâng cho Đức Phật .Tại đây đức Phật đã nhập hạ nhiều lần và nhiều Kinh quan trọng đã được Phật thuyết ra tại đây . Vì Trưởng Giả Cấp-Cô-Độc đã dùng vàng lót trên mặt đất để mua cho được khu vườn theo lời thách của Thái Tử Kỳ Đà , nên chùa này còn được gọi là Bồ Kim Tự (chùa trải vàng) .

Cảm phục tâm lòng nhiệt tâm vì đạo của Trưởng Giả , Thái Tử Jeta hoan hỷ cúng toàn bộ cây trái trong vườn đến Phật và Tăng Chúng, nên ngôi chùa thường được gọi với danh xưng : *Jetavana Anathapindikàràma* - Kỳ Thọ Cấp Cô Độc Viên (vườn Cấp-Cô-Độc , cây Kỳ-Đà) . (4) : Du sĩ Potthapàda (BỔ-SÁ-BÀ-LÂU) .

- Tại nơi đây, khoảng ba trăm vị
Là du sĩ , trú tại vườn hoa
Của Hoàng-hậu Man-Li-Ka (1)
Vườn Ê-Ká-Sa-La-Ka (1) hữu tình
Hàng rào cây loại “ Tin-Đu-Ká ”
Lại đủ cả dị thảo kỳ hoa
Có hội-trường , thường diễn ra
Luận bàn chánh kiến hay tà kiến chung
- Đức Thế Tôn nghiêm dung an lạc
Vào buổi sáng, mang bát đắp y
Vào thành khát thực hành trì
Nhưng Phật chợt nghĩ hãy vì độ sinh
Giờ quá sớm trì bình khát thực
Ta hãy ghé một chút vườn hoa
Của hoàng hậu Man-Li-Ka
Để gặp Pốt-Thá-Pa-Đa (1) nơi này
Là ngoại đạo, tại đây trú nghĩ
Với ba trăm du sĩ ngụ cùng
Có hội trường thảo luận chung
Chánh kiến, tà kiến điệp trùng kiến văn .

- Lúc bấy giờ , đang hăng tranh luận
Các du sĩ đều muốn hơn nhau
Ồn ào cãi vả , nhắm vào
Vấn đề phù phiếm thấp cao khôn lường
Chuyện lẽ đường, chỗ thường lấy nước
Sự hiển hữu có được , chẳng tương
Những chuyện vô ích , tâm thường
Hoặc là những chuyện để vương đông dãi

(1) : Khu vườn *Ekasàlaka* của Hoàng hậu Mallika (Mạt-Lệ Viên) vợ vua Ba-Tư-Nặc (*Pasenadi*) nước Kosala .

Chuyện ăn trộm, gái trai, binh lính
 Chuyện đại thần, bách tính, chiến tranh
 Những chuyện làng xóm, thị thành
 Đồ ăn, thức uống, xoay quanh vải, mùng
 Về quốc độ, anh hùng tiêu biểu
 Hoặc chuyện về hương liệu, hoa hương
 Hiện trạng thế giới, đại dương
 Câu chuyện tạp thoại, thường thường bàn ra .

4. Thấy Thế Tôn từ xa , tướng hảo
 Vị ngoại đạo Pót-Thá-Pa- Đa
 Liên khuyên cáo các du-gia
 “ Các vị Hiền giả ! chúng ta quá ồn
 Gô-Ta-Ma Sa-môn đang đến
 Ngài ưa mến trầm lặng tĩnh thiền
 Nếu chúng ta giữ tịnh yên
 Ngài có thể ghé hiện tiền thăm ta ” .
 Nghe nói vậy , các nhà du sĩ
 Liên im lặng , có ý đợi ngài
5. Thế Tôn nhẹ bước khoan thai
 Uy nghi trong nắng ban mai ánh hồng
 Tiên đến chỗ đám đông tụ hội ,
 Vị ngoại đạo này vội thưa rằng :
 - “ Lành thay ! Thế Tôn quang lâm
 Đã lâu Ngài đã không thăm nơi này
 Ở nơi đây tòa ngòai soạn sẵn
 Cung thỉnh đức Chánh Đẳng ngự an ”
 Thế Tôn bước đến tọa an
 Du sĩ lấy ghế thấp hơn để ngòai .
 Phật hỏi nơi Pót-Tha-Pa-Đá :

- “ Chuyện gì đã thảo luận tại đây ?
 Vấn đề gì được trình bày
 Đang bị gián đoạn , nơi này xảy ra ?”
6. Nghe như vậy , Pót-Tha-Pa-Đá
 Liên bạch Phật : “ Tôn Giả cao minh !
 Xin bỏ qua chuyện thế tình
 Chúng con bàn luận linh tinh tầm thường .
 Bạch Thế Tôn ! con đương suy nghĩ :
 Nhiều Sa-môn , Phạm-chí thuở xưa
 Tụ hội bàn luận sớm trưa
 Quanh đi quẩn lại vẫn chưa thuận hăng :
 ‘ Sự diệt tận các Tăng thượng Tướng ’
 Các ý kiến nhiều hướng khác nhau
 Khi nghe câu hỏi nhắm vào
 Về Tăng thượng Tướng thế nào diệt đi ?
 - Một ý kiến chấp trì định hướng :
 “ Không nhân & duyên, các Tướng diệt & sinh”
 Quan niệm rằng : Khi Tướng sinh
 Con người có tướng , đình ninh một lòng
 Khi tướng diệt , người không có tướng .
 Tăng thượng Tướng diệt tận như đây .
 - Người khác giải thích thế này :
 Tướng là Tự Ngã của người , tương tri
 Chính Tướng ấy đến , đi vô lượng
 Tướng ấy đến , có tướng với người
 Tướng đi , người mất tướng rồi
 Tăng thượng tướng diệt, đồng thời nêu lên .
 - Có vị khác dựa trên thiên kiến
 Họ cho rằng nhờ đến thần thông

Của các Sa-môn , Bàn-môn (1)
 Có oai lực , nhập Tướng tồn trong ta .
 Kéo Tướng ra khỏi người chẳng vương .

Các vị này khiến tướng nhập vào
 Thì người có Tướng đến mau
 Người không có Tướng khi nào kéo ra
 Diệt tận qua các Tầng thượng Tướng
 Được giải thích theo hướng trên đây .

– Người khác lại nói thế này :
 Thiên thần những vị , có đầy thần thông
 Đại oai lực chính trong biểu hiện
 Khiến nhập vào hay khiến Tướng ra
 Khi nhập Tướng vào người ta
 Thì người có Tướng , kéo ra mất liền .
 Sự diệt tận về Tầng thượng Tướng
 Được giải thích theo hướng trên đây .

Bạch Thế Tôn ! Chính lúc này
 Con liền nghĩ đến bậc Thầy Nhân Thiên (2)
 Con ước nguyện thuận duyên thị hiện
 Đức Thế Tôn hiện diện tức thì
 Bậc Đại Trí sẽ giải nghi
 Ngài tinh thông cả , tường tri ngọn ngành
 Sự diệt tận các Tầng thượng tướng
 Bạch Thế Tôn ! diệt Tướng thế nào ?
 – “ Pôt-Thá-Pa- Đá ! Tại đâu
 Sa-môn , Phạm Chí vị nào nói lên :

(1) : Bàn-môn hay Phạm-chí tức là Bà-la-môn .

(2) : Thiên Nhân Sư (Saddhàdevamanussanam) một trong
 Thập hiệu của Đức Phật do người đời xưng tụng .

“ Không nhân & duyên , Tướng sinh và diệt ”
 Các vị này sai tuyệt từ đầu
 Pôt-Thá-Pa- Đá ! vì sao ?

Vì nhân & duyên chính khơi mào diệt & sinh .
 Có nhân & duyên , con người có tướng
 Tướng bị diệt và Tướng được sinh
 Nguyên nhân một loại Tướng sinh
 Chính do học tập , quá trình trải qua
 Cũng chính qua quá trình học tập
 Một loại Tướng diệt gấp qua đi .

Sự học tập ấy là gì ?
 Pôt-Thá-Pa-Đá ! tường tri tận tình :
 Do nghiệp lực , chúng sinh trôi nổi
 Trong sáu đường ba cõi si mê
 Tham sân , phiền não nặng nề
 Vô minh , triền phược mọi bề phủ vây
 Bồng xuất hiện bậc Thầy quảng đại
 Thế Gian Giải , Điều Ngự Trượng Phu
 Phật , Thế Tôn , Thiên Nhân Sư
 Chánh Đẳng Chánh Giác , đại từ uy linh
 Vô Thượng Sĩ hay Minh Hạnh Túc
 Bậc Thiện Thệ , Ứng Cúng , Như Lai
 Do sự chứng ngộ tự Ngài
 Rồi lại tuyên thuyết, hoằng khai Pháp mầu
 Thuyết Sơ Thiện rồi sau, Trung Thiện
 Thuyết Hậu Thiện , văn nghĩa đủ đầy
 Truyền dạy Phạm hạnh từ đây
 Pháp thân thanh tịnh, bậc Thầy Nhân Thiên

* Có gia trưởng trong miền thôn ấp
 Hoặc một người giai cấp tiện dân

Duyên lành nghe pháp thậm thâm
 Sinh lòng ngưỡng mộ , kiểm tầm chân như
 Tự suy nghĩ : Đời như cát bụi
 Sống đầy đầy trời buộc não phiền
 Luân hồi sinh tử triền miên
 Đời sống xuất thế lụy phiền tránh xa
 Ta nay phải xuất gia viên mãn
 Đời xuất gia phóng khoáng hư không
 Cuộc sống thế gian chật chùng
 Phạm hạnh thanh tịnh thật không dễ gìn .
 Y trưởng dưỡng đức tin vững chắc
 Cạo râu tóc , thân đắp ca-sa
 Biệt gia quyến , bỏ cửa nhà
 Ba y một bát , xuất gia tu hành .
 Sống chế ngự , thực hành phạm hạnh
 Giữ oai nghi , tự tánh sáng lòa
 Giới bốn Pa-Tí-Mốc-Kha (1)
 Thọ trì nghiêm mật, tránh xa điều tà
 Thân, khẩu , ý từ hòa thanh tịnh
 Giới cụ túc , thức tỉnh nhiếp tâm
 Biết tri túc , giữ các căn
 Là Sa-môn hạnh, pháp đăng soi đường
 – Pót-Thá-Pát (2) ! Sao tường thuần thực
 Là Tỷ Kheo cụ túc giới điều ?
 Phải thấy nguy hiểm mọi chiều
 Lỗi lầm nhỏ nhặt triệt tiêu dần dần

(1) : *Patimokkhasanvarasila* : Biệt biệt giải thoát thu thức giới
 (trong Tứ Thanh Tịnh Giới của Luật Tỷ Kheo).

(2) : *Gọi tắt tên vị du sĩ POTTHAPÀDA* , tương tự như Tôn giả
Ananda (thị giả đức Phật) thường được gọi là ngài A-Nan .

Bỏ trượng kiếm , sát sanh tránh hẳn
 Đại từ tâm, bình đẳng, nhẫn kham
 Có tâm hổ thẹn là Tàm
 Ghê sợ là Quý , không làm nghiệp sai
 Hành phạm hạnh, bản lai thanh tịnh
 Không trộm cướp, chẳng tính so đo
 Quyết không lấy của không cho
 Đó là giới hạnh , thước đo Giới điều .
 Vị Tỷ Kheo mong điều giải thoát
 Không tà hạnh. dâm ác thấp hèn
 Không nói dối trá đũa chen
 Không nói hai lưỡi chê khen dối lòng
 Không lường gạt cũng không ly gián
 Sống hòa hợp giữa nạn rẽ chia
 Sống đời chân thật sớm khuya
 Tránh lời độc ác nọ kia lỗi lầm .
 Là giới hạnh trong tầm Giới Luật
 Vị Tỷ Kheo thuần thực thọ trì
 Cả đến hạt giống, cỏ cây
 Cũng đều thấm nhuần đức dày Sa-Môn
 Chỉ ăn ngọ , sống tồn tri túc
 Không múa hát, trang sức, kịch ca
 Sống thanh đạm, tránh xa hoa
 Không dùng hương liệu, dầu thoa thơm nồng
 Lại cũng không giường nằm cao rộng
 Cũng không nhận thịt sống, bạc vàng
 Nô tỳ trai, gái - từ nan
 Đàn bà, con gái ; không màng lưu tâm
 Cừu, dê, heo, gia cầm, voi, ngựa
 Ruộng, đất, vườn, nhà cửa không cần

Từ bỏ gian lận bằng cân
 Từ bỏ môi giới, không phần gian tham
 Không áp bức, không làm thương tổn
 Không câu thúc, vây khốn, cừ thù
 Đó là giới hạnh đặc thù
 Nằm trong Giới Luật chân tu giữ gìn .

Trong khi đó, hãy nhìn kẻ khác

* Bà-la-môn hoặc các Sa-môn

Dù ăn tín thí cúng dường
 Vẫn còn làm hại thường thường cỏ cây
 Hạt từ rễ , hạt này từ đất
 Từ chiết cây, hạt thật sinh ra
 Tỷ Kheo chân chánh xuất gia
 Không hề làm hại cỏ hoa, cây trồng .

* Các Sa-môn, số đông Phạm-chí

Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn còn cất chứa khôn lường
 Món ăn, đồ uống, vải, giường, ngựa xe
 Chứa hương liệu, hoa hờ - thụ hưởng
 Cốt sao mình sung sướng, hanh thông .
 Tỷ Kheo chân chánh thì không
 Chẳng hề cất chứa, chất chồng nợ thêm
 Là giới hạnh trong tâm Giới Luật
 Vị Tỷ Kheo thuần thực thọ trì .

* Sa-môn ngoại đạo các vị

Bà-la-môn nợ trí tri không tường
 Không hổ thẹn, dương dương đắc chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn còn sống rất phô trương
 Múa hát, nhạc kịch, diễn tuồng thần tiên

Đấu bò đực, đấu chim cun cút
 Đấu ngựa voi, vun vút đấu quyền
 Diễn binh, dàn trận liên miên
 Tụng chú, ngâm vịnh khắp miền trải qua
 Vị chân chánh xuất gia không thể
 Sống thanh tịnh, giới thể toàn chu
 Đó là giới hạnh đặc thù
 Nằm trong Giới Luật chân tu giữ gìn .

* Các Sa-môn, bất minh Phạm Chí

Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống giải trí du dương
 Những trò cờ bạc chủ trương ăn tiền
 Cờ trên không, cờ trên mặt đất
 Tám hình vuông hoặc đặt mười hình
 Trò chơi quăng thẻ cho tinh
 Chơi banh, đoán chữ đoán hình trên lưng
 Đoán tư tưởng, trông chừng bắt chước
 Theo điệu bộ sao được giống bằng
 Súc sắc, kèn lá, chơi khăng
 Những trò tiêu khiển họ hằng mê sa
 Thú giải trí sa đà thụ hưởng
 Mất thì giờ, ngắt ngưỡng ngày qua .
 Giải trí tà vạy tránh xa
 Giới Luật của bậc xuất gia giữ gìn .

* Các Sa-môn, bất minh Phạm-chí

Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống phè phỡn, cao lương
 Giường cao, chăn ấm, trải giường bằng len
 Mền lông thú, hai bên đính ngọc
 Tấm khăn quý che bọc đỉnh giường

Nệm bằng da của sơn dương
 Ghế dài có gôi chân, thường bằng da
 Vị Tỷ Kheo xuất gia chân chánh
 Không hưởng thụ lạc cảnh phù du
 Đó là giới hạnh đặc thù
 Nằm trong Giới Luật chân tu giữ gìn .

* Các Sa-môn, bất minh Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn còn sống rất vô lương
 Thường dùng mỹ phẩm, xông hương, thoa dầu
 Đeo trang sức với đầu tóc giả
 Gậy cầm tay với cả lọng, gươm
 Phất trần, vải trắng viền cườm
 Đấm bóp, tắm, đập, soi gương cả ngày
 Kem thoa mặt với đây son phấn
 Những kẻ này mê mẩn bướm hoa .
 Chân chánh Tỷ Kheo xuất gia
 Tránh xa trang sức, lượt là cũng không .

* Các Sa-môn, số đông Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn nói vô ích, tâm thường
 Nói toàn những chuyện để vương đông dài
 Chuyện ăn trộm, gái trai, binh lính
 Chuyện đại thân, bách tính, chiến tranh
 Những chuyện làng xóm, thị thành
 Đồ ăn, thức uống, xoay quanh vải, mùng
 Về quốc độ, anh hùng tiêu biểu
 Hoặc chuyện về hương liệu, hoa hương
 Hiện trạng thế giới, đại dương
 Câu chuyện tạp thoại, sự thường hay không

Chân Tỷ Kheo thì không như thế
 Hạnh Sa-môn giới thể toàn chu
 Đó là giới hạnh đặc thù
 Nằm trong Giới Luật chân tu giữ gìn .

* Các Sa-môn, bất minh Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống bàn luận tranh đương
 Như nói : “Người biết chuyện thường này không ?
 Pháp và luật người thông không chứ ?
 Ta rất rành những thứ luật này .
 Người phạm tà kiến tội dày
 Ta thật chánh kiến, lời đây tương ưng
 Điều nói sau người từng nói trước
 Điều nói trước lại được nói sau
 Chủ kiến người bị phủ đầu
 Người bị thuyết bại, hãy cầu giải vây ”.
 Những kẻ này luận bày tranh chấp
 Quyết ăn thua cao thấp, gần xa
 Chân chánh Tỷ Kheo xuất gia
 Từ bỏ biện luận, tránh xa tranh tài .

* Các Sa-Môn, lợi tài Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống rất đáng coi thường
 Đứng làm môi giới để vương, đại thân
 Đưa tin tức, thân gần Phạm-Chí
 Sát-Đế-Ly , Gia chủ gần xa
 Chân chánh Tỷ Kheo xuất gia
 Không làm môi giới ngụ tà ô danh .

* Các Sa-Môn, lợi tranh Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường

Vẫn sống một cách bất lương
 Lừa đảo, siểm nịnh muôn đường đáng khinh
 Nói gợi ý, bắt minh cầu lợi
 Hoặc dèm pha cho tới phân ly
 Tư cách ấy chẳng ra gì
 Tỳ Kheo chân chánh nhu mì trực ngôn
 Với giới hạnh bảo tồn nghiêm cẩn
 Trong Giới Luật, tinh tấn thọ trì .
 Đời sống thanh tịnh ; trong khi

* Sa-môn, Phạm-chí vô nghi bất lương
 Không hồ thẹn, dương dương đắc chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống tà hạnh tầm thường
 Xem tướng, đoán mộng, phô trương biệt tài
 Phun hạt cải, tể khoai, tể lửa
 Tể thực tô, tể lúa, tể dầu
 Tể máu cho đến khoa cầu
 Cầu thân ban phước hoặc cầu quỷ ma
 Khoa xem mộng lẫn khoa địa lý
 Khoa thuốc độc cho chí khoa chim
 Khoa đoán số mạng, cầu tìm
 Chiêm tướng, triệu tướng, khoa ngừa bắn tên
 Khoa bô cạp hay tên khoa rắn
 Khoa chim quạ, chuột cắn ... những là
 Chân chánh Tỳ Kheo xuất gia
 Tránh xa ác hạnh ngụy tà ô danh .

* Các Sa-Môn, lợi tranh Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống tà mạng vô lương
 Xem tướng hòn ngọc, kiếm gươm, áo quần

Tướng mũi tên, cây cung, võ khí
 Tướng đàn bà cho chí đàn ông
 Thiếu nam, thiếu nữ, nhi đồng
 Đầy tớ trai gái, tướng trong gia cầm
 Tướng voi, ngựa ; suu tầm tướng thú
 Tướng dê, cừ, chim cú, các kè
 Tướng trâu, cun cút, gậy que
 Bò đực, bò cái, lập lòe tướng ma
 Vị chân chánh xuất gia thì khác
 Có giới hạnh an lạc uy nghi
 Nằm trong Giới Luật thanh quy
 Tỳ Kheo chân chánh thọ trì tịnh thanh .

* Các Sa-Môn, lợi tranh Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống tà mạng như thường
 Đoán rằng : Vua sẽ kiên cường tấn công
 Vua ngoại bang thế cùng triệt thoái
 Vua bản xứ rồi lại thu quân
 Bên này thắng trận mấy lần
 Bên kia đại bại, thất thân rút lui .
 Những kẻ này không nguôi hiểu động
 Cứ đoán mò, thực mộng chẳng sao !
 Chân chánh Tỳ Kheo thanh cao
 Tránh xa suy đoán ngụy tà đua tranh .

* Các Sa-Môn, lợi tranh Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống chẳng được thiện lương
 Bằng những tà mạng, đủ phương thức tà
 Lòng ham muốn xa hoa hưởng thụ
 Nên tìm đủ mọi cách điều ngoa

Tiên đoán sẽ có xảy ra
 Nguyệt thực, nhật thực hoặc là sao băng
 Đoán mặt trời, mặt trăng đi lệch
 Hoặc đi đúng, không chệch bầu trời
 Sẽ có lửa cháy các nơi
 Sẽ có động đất, sấm trời : Thiên cơ
 Các tinh tú sẽ mờ, sẽ sáng
 Hay lặn, mọc ; có nạn nguy, an
 Kết quả xảy trong không gian
 Những kẻ hiểu sự lan man đoán mò .
 Có giới hạnh, chẳng cho ác khởi
 Vị Tỷ Kheo Luật Giới làm đầu
 Không sống tà mạng lún sâu

* Như các Phạm-chí, hoạt đầu Sa-môn
 Không hổ thẹn, dương dương đắc chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống tà mạng bất lương
 Đoán mưa, đại hạn, bất tường xảy ra
 Sẽ được mùa hay là mùa mất
 Sẽ có bệnh hoặc gặp họa tai
 Các nghề như đếm ngón tay
 Kế toán, cộng số, làm theo thế tình
 Hoặc sắp đặt ngày lành tháng tốt
 Để rước dâu, đón một rể hiền
 Hòa giải, chia rẽ, tiêu tiền
 Đòi nợ, bùa chú người liền rủi ro
 Dùng bùa chú làm cho cóng lười
 Để phá thai, cứng dưới quai hàm
 Khiến cho bị điếc, bị câm
 Hỏi gương soi, hỏi nữ nam phù đồng

Thờ đại địa cầu mong có phước
 Thờ mặt trời để được quang huy
 Phun ra lửa, thỏa sân si
 Bùa chú, cầu nguyện Si-Ri thần tài .
 Hoặc tà mạng dùng ngay tà thuật
 Để được yên, khỏi chuốc nạn tai
 Các điều đã hứa, làm sai
 Để được dương thịnh, trong nhà chớ che
 Tìm đất tốt, phước về nhà mới
 Lễ rửa miệng, ca ngợi hy sinh
 Làm cho mưa, xô trong mình
 Bài tiết như bản, sạch tinh cả người
 Thoa dầu tai, soi người nhỏ mắt
 Làm thầy thuốc mổ cắt bệnh nhân
 Chữa bệnh con nít xa gần
 Các loại cây rễ, lượng phân dùng bừa
 Chân Tỷ Kheo ngăn ngừa ác hạnh
 Y Giới Luật, thanh thân thọ trì .

– Pót-Thá-Pát (1) ! Hãy tường tri
 Vị Tỷ Kheo ấy uy nghi, vô cầu
 Được hộ trì nhờ vào Giới Luật
 Tâm kiên cương chẳng chút sợ gì
 Như Sát-Đế-Ly một vị
 Làm lễ quán đảnh, trị vì giang san
 Đã hàng phục lân bang thù địch
 Không còn sợ đột kích biên phòng
 Tỷ Kheo chân chánh cũng không
 Sợ hãi tội lỗi, vì lòng thẳng ngay

(1) : Gọi tắt tên vị du sĩ POTTHAPÀDA .

Giới Luật ấy đủ đầy, cao quý
 Hưởng lạc thọ , hoan hỷ nội tâm
 – Pôt-Thá-Pát ! Hãy lắng tâm
 Tỷ Kheo bảo hộ các căn thế nào ?
 Mắt thấy sắc nhưng nào giữ tướng
 Tướng chung, riêng chẳng nắm giữ gì
 Mắt không chế ngự tại chi
 Khiến bất thiện pháp ưu bi khởi vào
 Nên tham ái dăng trào đủ thứ
 Vị Tỷ Kheo chế ngự nguyên nhân
 Hộ trì tích cực nhãn căn
 Cũng như hộ trợ nhĩ căn cũng cần
 Tai nghe tiếng hay thân cảm xúc
 Mũi ngửi hương , nhận thức : Ý căn
 Tỷ Kheo hộ trì các căn
 Nên hưởng lạc thọ , nội tâm sáng ngời
 – Pôt-Thá-Pát ! Thời thời tỉnh giác
 Giữ chánh niệm , an lạc tự tâm
 Tỷ Kheo đi, đứng, ngồi, nằm
 Đều giữ tỉnh giác , trong tâm biết liền
 Khi tới, lui ; biết mình lui, tới
 Khi nhìn quanh, biết bởi mình làm
 Hay khi co duỗi tay chân
 Mặc y, đi bát hay cần uống ăn
 Khi nhai, nuốt, nói năng : Tỉnh giác
 Đại, tiểu tiện, nhổ khạc : Biết mình
 Như vậy Tỷ Kheo tâm minh
 Chánh niệm tỉnh giác, an bình, thanh cao .
 – “ Pôt-Thá-Pát ! Thế nào biết đủ ?

Hạnh Tri Túc luôn giữ chính tề
 Bằng lòng ba y để che
 Bình bát khát thực để bề cúng dâng
 Y và bát luôn gần bên cạnh
 Cũng như chim , đôi cánh luôn mang
 Đó là Tỷ Kheo giới toàn
 Giữ hạnh Biết Đủ, không màng nhiều hơn
 Với Giới uẩn chánh chơn cao quý
 Với các căn nhiếp kỹ, hộ trì
 Chánh niệm tỉnh giác trí tri
 Thêm hạnh tri túc , còn gì quý hơn .
 Trang bị đủ những gì cao quý
 Vị ấy lựa vị trí lặng yên
 Như rừng tĩnh mịch , lâm viên
 Góc cây, khe núi hoặc liền tha ma
 Thời ngộ thực đã qua , rửa bát
 Ngồi kiết già, an lạc, thẳng lưng
 An trú chánh niệm, lặng lặng
 Tham ái từ bỏ , thoát dần ái tham
 Bỏ sân hận , từ tâm thương xót
 Chúng hữu tình mỗi một cảnh riêng
 Từ bỏ hôn trầm, thụy miên
 Thoát ly khỏi chướng thụy miên, hôn trầm
 Giữ tịnh tâm , hướng về ánh sáng
 Cùng chánh niệm, tỉnh giác, tâm yên
 Gột rửa chúng , được an nhiên
 Từ bỏ trạo cử thì liền tịnh thân
 Hết nghi ngờ, phân vân lưỡng lự
 Gột rửa hết trạo cử , hôn trầm
 Gột rửa tham ái , hận sân

Đối với thiện pháp , tinh cần hành theo .
 – Pót-Thá-Pát ! Người nghèo mắc nợ
 Liền chọn nghề , không sợ khó khăn
 Nhờ sự nỗ lực , tinh cần
 Nghề nghiệp phát đạt, tự thân nên giàu
 Có tiền dư , nợ mau trả dứt
 Nuôi vợ con , quả thực thanh nhàn
 Người ấy nhờ vậy giàu sang
 Sung sướng hoan hỷ, hoàn toàn an nhiên.
 – Pót-Thá-Pát ! Bệnh duyên người nợ
 Rất đau đớn , lại khó uống ăn
 Thể lực suy yếu dần dần
 Con bệnh trầm trọng hành thân đêm ngày
 Bỗng nhân duyên, gặp thầy gặp thuốc
 Dứt hẳn bệnh, ăn uống tiêu thông
 Thể lực khôi phục như mong
 Hoan hỷ, sung sướng , sống trong an lành .
 – Pót-Thá-Pát ! Một anh bị nhốt
 Trong ngục tù , ngục tốt khảo tra
 Đau đớn , sợ hãi tối đa
 Cầu mong thoát khỏi tai qua, nạn lụi
 Bỗng duyên vui , gặp ngài Chánh án
 Xét vô tội , xóa án thả ngay
 Tài sản không bị tổn hao
 Thân vẫn khang kiện, ngục lao thoát rồi
 Về lại nhà , bồi hồi nghĩ lại
 Quá sung sướng, thanh thái hân hoan .
 – Pót-Thá-Pát ! Một thời gian
 Có người nô lệ của hàng chủ nhân
 Không tự chủ , bản thân lệ thuộc

Mất tự do , ràng buộc khó khăn
 Bỗng một hôm , vị chủ nhân
 Đã tuyên bố trả tự do người này
 Quá hoan hỷ, lòng đầy sung sướng
 Người nô lệ tận hưởng niềm vui .
 – Pót-Thá-Pát ! Có một người
 Giàu, nhiều tài sản , là người lái buôn
 Qua sa mạc mênh mông nguy hiểm
 Thiếu lương thực, khan hiếm nước dùng
 Sợ hãi trong bước đường cùng
 Bỗng gặp ốc đảo , nước trong rất nhiều
 Máy hôm sau, lại điều may khác
 Khỏi sa mạc , gần đến đầu làng
 Vô sự , sung sướng, vui an
 Khỏi sự nguy hiểm lòng hằng ước mơ .
 – Pót-Thá-Pát ! Chính nhờ quán niệm
 Vị Tỷ Kheo tự nghiệm , tự tri
 Năm Triền Cái chưa xả ly
 Như là món nợ , Bệnh hay Ngục đường
 Như nô lệ , con đường sa mạc
 Nay trả dứt hết các nợ nần
 Khỏi con bệnh dữ hành thân
 Ra khỏi sa mạc , thoát tầng ngục lao
 Năm Triền Cái chùng nào chưa diệt
 Vị Tỷ Kheo mãi miết tinh cần .
 Chùng nào khi quán tự thân
 Với năm Triền Cái đã cần xả ly
 Do xả ly , tức thì hoan hỷ
 Do hoan hỷ , tâm được khinh an
 Lạc thọ sinh do khinh an

Đạt được như thế, tâm an định liền
 Ly ác pháp, Tỷ Kheo ly dục
 Chứng và trú vào mục Nhất Thiên
 Trạng thái hỷ lạc tự tâm
 Sinh do ly dục, với Tầm, Tứ chuyên
 Dục tưởng xưa tức liền trừ diệt
 Tưởng hỷ lạc chân thiết diệu kỳ
 Do ly dục sanh, khởi đi
 Vị ấy có Tưởng tức thì như trên
 Do học tập, khởi lên một tưởng
 Do học tập, một tưởng diệt nhanh
 Như Lai đã nói tỏ rành
 Là sự học tập, thực hành sâu xa .

11. Nay Pôt-Thá-Pa-Đa ! Lại nữa
 Vị Tỷ Kheo vào cửa định thiên
 Diệt Tầm, diệt Tứ được yên
 Thì chứng và trú vào Thiên thứ Hai
 Một trạng thái ra ngoài Tầm, Tứ
 Do định sanh, nội tinh nhất tâm
 Tỷ Kheo hỷ lạc thấm nhuần
 Hỷ lạc tâm ướt khắp thân vô ngần
 Tưởng hỷ lạc thật chân vi diệu
 Ly dục sanh xưa chịu diệt trừ
 Tưởng do Định sanh, khởi từ
 Vị ấy có tưởng hỷ như diệu huyền
 Do học tập, khởi lên một tưởng
 Do học tập, một tưởng diệt nhanh
 Như Lai đã nói tỏ rành
 Là sự học tập, thực hành sâu xa .

12. Nay Pôt-Thá-Pa-Đa ! Lại nữa

Vị Tỷ Kheo vào cửa định thiên
 Ly hỷ trú xả, nhất tâm
 Chánh niệm tỉnh giác, thì thân cảm liền
 Sự lạc thọ, Thánh hiền gọi đủ
 Là “ xả niệm lạc trú ”, tâm chuyên
 Chứng và an trú Tam Thiên
 Tỷ Kheo tâm ướt, thấm nhuần tự thân
 Tưởng hỷ lạc định sanh thuở trước
 Sẽ diệt trừ để được tiến xa
 Tưởng Xả Lạc khi khởi ra
 Vị ấy có Tưởng thẳng hoa diệu huyền
 Do học tập, khởi lên một tưởng
 Do học tập, một tưởng diệt nhanh
 Như Lai đã nói tỏ rành
 Là sự học tập, thực hành sâu xa .

13. Nay Pôt-Thá-Pa-Đa ! Lại nữa
 Vị Tỷ Kheo vào cửa định thiên
 Xả lạc, xả khổ - tâm yên
 Diệt hỷ, ưu, cảm thọ - liền trước đây
 Chứng và trú vào Thiên Đệ Tứ
 Không khổ, lạc ; không giữ niệm gì
 Nên Tưởng xả lạc diệu kỳ
 Xưa kia vị ấy nay thì diệt qua
 Tưởng xả lạc cũng là xả khổ
 Thật vi diệu, tại chỗ khởi lên
 Vị ấy có Tưởng như trên
 Xả lạc, xả khổ rất nên diệu huyền
 Do học tập, khởi lên một tưởng
 Do học tập, một tưởng diệt nhanh
 Như Lai đã nói tỏ rành

- Là sự học tập, thực hành sâu xa .
14. Này Pót-Thá-Pa-Đa ! Suy tưởng :
 Mọi Sắc tướng vượt thoát từ từ
 Mọi chướng-ngại-tướng diệt trừ
 Tâm tư vị ấy như như êm đềm
 Không tác ý đối trên dị tướng
 Vị Tỷ Kheo nghĩ tướng tương duyên :
 “ Hư không vốn là vô biên ”
 Chứng, trú Xứ Không Vô Biên hiện tiền
 Nên sắc tướng xưa liền trừ diệt
 Và khi tướng chơn thiết khởi lên
 Không Vô Biên Xứ làm nền
 Vị ấy có Tướng như trên, diệu huyền
 Do học tập , khởi lên một tướng
 Do học tập , một tướng diệt nhanh
 Như Lai đã nói tỏ rành
 Là sự học tập, thực hành sâu xa .
15. Này Pót-Thá-Pa-Đa ! Lại nói
 Sự vượt thoát ra khỏi nơi đây :
 Không Vô Biên Xứ lia ngay
 Tỷ Kheo lại nghĩ : “ Thức này vô biên ”
 Chứng và trú Thức Vô Biên Xứ
 Tướng Không vô biên xứ diệt trừ
 Thức Vô Biên Xứ Tướng này
 Vị diệu chân thật khởi từ duyên trên
 Thì vị ấy dựa trên định hướng
 Thức Vô Biên Xứ Tướng có liền
 Diệt trừ tướng Không vô biên
 Thức Vô Biên Xứ chân nguyên diệu huyền.
 Do học tập , khởi lên một tướng

- Do học tập , một tướng diệt nhanh
 Như Lai đã nói tỏ rành
 Là sự học tập, thực hành sâu xa .
16. Này Pót-Thá-Pa-Đa ! Lại nói :
 Sự vượt thoát ra khỏi nơi đây :
 Thức Vô Biên Xứ lia ngay
 “ Không vật gì có ”, vị này nghĩ ra :
 Vị Tỷ Kheo chứng và an trú
 Nơi Vô Sở Hữu Xứ chẳng chầy
 Thức vô biên Xứ diệt đây
 Vô Sở Hữu Xứ Tướng này khởi lên
 Thì Tỷ Kheo ấy liền có tướng
 Vô Sở Hữu Xứ Tướng nơi này
 Vị diệu chân thật, thẳng ngay
 Vô Sở Hữu Xứ Tướng đây diệu huyền .
 Do học tập , khởi lên một tướng
 Do học tập , một tướng diệt nhanh
 Như Lai đã nói tỏ rành
 Là sự học tập, thực hành sâu xa .
17. Này Pót-Thá-Pa-Đa ! Suy tưởng :
 Khi Tỷ Kheo khởi Tướng tự mình
 Vị này tiếp tục hành trình
 Tướng này tướng khác đi tìm cho ra
 Tướng tột đỉnh khi mà đạt tới
 Vị ấy nghĩ khi mới trải qua ;
 “ Tâm còn suy tưởng hại ta
 Tâm không suy tưởng mới là tốt hơn
 Nếu ta cứ tiếp vòng suy tưởng
 Khi những tướng ta bị diệt đi
 Các Thô tướng khởi tức thì

Vậy đừng suy tưởng làm chi cho phiền ?

Do không có liên miên suy tưởng

Nên diệt tận các tưởng trước kia

Các thô tưởng khác cũng lia

Không khởi lên nữa, duyên kia đoạn rày

Sự diệt tận vị này cảm thọ

Đạt trí tuệ , theo đó diệt trừ

Các Tăng thượng tưởng khu khu .

18. – Pót-Thá-Pa-Đá ! Suy tư thế nào ?

Ngươi đã nghe ra sao chứng biết

Đạt trí tuệ , trừ diệt dần dần

Các tăng thượng tưởng này chẳng ?

– “ Kính bạch Đại Giác ! Con hằng không nghe

Nhưng nay con hiểu về lời thật

Của Thế Tôn giải rất cao siêu .

19. – Bạch Thế Tôn ! Ngài dạy điều

Một tưởng tuyệt đỉnh hay nhiều tưởng đây?”

– “ Này Pót-Thá-Pa-Đa ! Ta nói

Đến một tưởng và mọi tưởng này ”.

– “ Tưởng tuyệt đỉnh , kính bạch Ngài

Sao Ngài nói đến một và nhiều hơn ? ”

– “ Pót-Thá-Pát ! Tùy nhơn vị đấy

Đã cảm thọ sự ấy diệt trừ

Một tưởng sau tưởng khác như

Vị ấy đạt được đến từ khác nhau

Tưởng tuyệt đỉnh tiếp sau tưởng trước

Tuyệt đỉnh cho đến bước cuối cùng

Pót-Thá-Pa-Đá ! TỰ chung

Ta nói đến một và cùng nhiều hơn ”.

20. – “ Bạch Thế Tôn ! Con nhơn xin hỏi

Tưởng khởi trước Trí mới khởi sau

Hay là Trí trước Tưởng sau

Hay Tưởng và Trí cùng nhau khởi đồng ?”

– “ Pót-Thá-Pát ! Phải thông hiểu tới :

Tưởng khởi trước Trí mới khởi sau

Do duyên Tưởng , Trí sinh mau

Trí sau Tưởng trước , hiểu sâu điều này ”.

21. – “ Bạch Thế Tôn ! Tưởng này có phải

Là TỰ ngã tuyệt đại người ta

Hay tự ngã khác tưởng xa ? ”

– “ Với người , tự ngã hiểu ra thế nào ? ”

– “ Bạch Thế Tôn ! Nhắm vào tự ngã

Con hiểu là tự ngã thô-phù

Có sắc , bốn đại hình thù

TỰ thành, đoàn-thực phạm trừ dưỡng nuôi ”

– “ Pót-Thá-Pát (1) ! Tới lui lần quản

Nén tự ngã hiểu tận như trên

Thì với nhận thức nói lên

Tưởng và tự ngã móng nền khác nhau

Ta giả sử thô-phù tự ngã

Có sắc , cả bốn đại hình thành

Và do đoàn-thực dưỡng sinh .

Nhưng vài tưởng khác khởi hình, diệt đi

Pót-Thá-Pát (1) ! vậy thì nhận thức

Hiểu tự ngã khác thực Tưởng đây ”.

22. – “ Bạch Thế Tôn ! Chính điểm này

Con hiểu tự ngã ở đây do là

Ý-sở-thành , tạo ra đây đủ

Mọi chi tiết và đủ các căn ”.

– “ Pôt-Thá-Pát (1) ! Nếu hiểu rằng :
Tự ngã do Ý-sở-thành , được so
Mọi chi tiết nhỏ to đầy đủ
Và các căn đầy đủ một bên
Thì với nhận thức như trên
Tưởng và tự ngã móng nền khác nhau .

Giả sử Ý-sở-thành tự ngã
Đủ chi tiết , đủ cả các căn
Nhưng vài tưởng khác khởi tăng
Hay vài tưởng khác đã hằng diệt đi
Pôt-Thá-Pát (1) ! Vậy thì nhận thức
Hiểu tự ngã khác thực tưởng đây ”.

– “ Bạch Thế Tôn ! Chính điểm này
Con hiểu tự ngã ở đây do là
Tưởng-sở-thành , lại là Vô-sắc ”

23. – “ Pôt-Thá-Pát ! Nếu thật hiểu rằng :

Tự ngã do Tưởng-sở-thành
Lại là vô sắc , đành rành khác nhau
Tự ngã khác , trước sau Tưởng khác
Giả sử là vô sắc , Tưởng thành
Nhưng vài tưởng khác khởi nhanh
Một vài tưởng khác đã hằng diệt đi
Pôt-Thá-Pát ! Vậy thì nhận thức
Hiểu tự ngã khác thực tưởng đây ”.

24. – “ Bạch Thế Tôn ! Xin chi bày
Có thể con hiểu điều này được chăng ?
Tưởng là của con người , tự ngã

(1) : Gọi tắt tên vị du sĩ POTTHAPÀDA .

Hay tưởng khác , tự ngã khác xa ? ”

– “ Pôt-Thá-Pa-Đá ! Thật là
Khó cho người biết sâu xa tức thời
Là tự ngã con người là tưởng
Hay tự ngã khác tưởng ra sao
Vì người dị kiến tin vào
Có lý tưởng khác , biết nào thiệt hư
Khác hạnh nguyện , thiên tư khác biệt ”.

25. – “ Bạch Thế Tôn ! Khó thiệt cho con
Như trên Ngài nói rõ ràng .
Lại thưa : Thế giới Thường Còn phải không?
Quan niệm này tương đồng đúng thật
Ngoài ra rất mê muội , phải không ? ”

– “ Pôt-Thá-Pát ! Nghe cho thông :
Thường còn thế giới : Ta không trả lời
Không cố chấp ở nơi quan niệm
Cho là đúng , khác điểm là ma ”.

Sau đó Pôt-Thá-Pa-Đa
Nhiều vấn đề khác hỏi qua với Ngài
Đức Thế Tôn biện tài vô ngại
Đã trả lời tự tại , suốt thông :
– “ Pôt-Thá-Pa-Đá ! viễn vông
Tri kiến những thứ Ta không trả lời
Như : Thế giới này thường ? biến đổi ?
Là vô biên ? Là hữu hạn ?
Thân thể & sinh mạng hợp nên ?
Thân thể & sinh mạng hiện tiền khác nhau ?

27. Như Lai có về sau tồn tại ?
Không tồn tại sau chết , phải không ?

Hoặc là câu hỏi lòng vòng
 Như Lai tồn tại và không còn gì ?
 Hoặc Như Lai không chi tồn tại
 Và không không tồn tại sau khi
 Như Lai tịch diệt, trà tỳ ?
 Quan điểm đó đúng , còn thì muội mê ?

Những vấn đề nêu trên được hỏi
 Như Lai không hề vội trả lời ”.

28. – “ Vì sao Ngài không trả lời ? ”

– “ Pót-Thá-Pa-Đá ! Ở nơi tận cùng
 Các câu hỏi này không mang lại
 Đích giải thoát , thanh thái định tâm
 Không thuộc về pháp cao thâm
 Không thuộc phạm hạnh, không tầm yểm ly
 Không đưa đến tịnh tri , tịch diệt
 Đến thắng trí , tham triệt , Niết bàn
 Không đến giác ngộ hoàn toàn
 Với Ta , nghi vấn chẳng màng đáp chi ! ”

29. – “ Bạch Thế Tôn ! Hợp thì phải lẽ
 & Những điều gì Ngài sẽ trả lời ? ”

30. – Pót-Thá-Pát ! Ta trả lời
 Về các câu hỏi hợp thời lia mê
 Tứ Diệu Đế hướng về giác ngộ
 Đây là Khổ , Tập , Diệt Đế này
 Đạo Đế , con đường thẳng ngay
 Đưa đến diệt khổ , chỉ bày chân tâm
 Pót-Thá-Pá ! Trong tâm câu hỏi
 Hướng giải thoát , thuộc mọi pháp lành
 Căn bản phạm hạnh tịnh thanh

Đưa đến thắng trí , thực hành yểm ly
 Đích Niết bàn chứng tri hướng tới
 Nên vì thế Ta mới trả lời ”.

– “ Bạch đáng Thầy cả Người Trời (1) !
 Ngài vừa giảng giải những lời cao minh
 Nhưng đến thời trì bình ngộ thực
 Việc phải làm , Đại Đức tùy nghi ! ”
 Đức Phật đứng dậy uy nghi
 Rời khỏi chốn ấy để đi trì bình .

31. Khi Thế Tôn hoa dinh đi khỏi
 Những du sĩ ở mọi chỗ ngồi
 Xúm đến du sĩ vừa rời
 Đã nêu nghi vấn hỏi thời Thế Tôn
 Họ đổ dồn Pót-Tha-Pa-Đá
 Những lời lẽ nghiệt ngã , mỉa mai :
 “ Pót-Thá-Pa-Đá ông này
 Rất là nhu nhược , chỉ hay tán thành :
 ‘ Bạch Thế Tôn ! ngọn ngành đúng quá ! ’
 ‘ Bạch Thiện Thệ ! đúng cả không sai ! ’
 Trong khi đại chúng nơi đây
 Trông đợi được biết điều này từ xưa :
 Vì Sa Môn nói chưa dứt khoát
 Những vấn đề khuynh loát cõi trần :
 Thế giới Thường Còn vĩnh hằng ?
 Hay vô thường ? hoặc vô ngần vô biên ?
 Hay hữu biên ? ; hoặc là thân thể
 Cùng sinh mạng một thể nương vào ?
 Thân thể & sinh mạng khác nhau ?

(1) : Thiên Nhân Sư (Saddhàdevamanussanam) một trong
 Thập hiệu của Đức Phật do người đời xưng tụng .

Như Lai tồn tại hay nào còn đâu ?
 Hay vẫn còn và nào tồn tại ?
 Không tồn tại và cũng không không ?
 Là những điều chúng ta mong
 Nhưng Sa Môn đó đã không trả lời ! ”
 Nghe nói vậy , tức thời đáp trả
 Vị du sĩ Pót-Thá-Pa-Đa

Nói với các vị du-gia :

– “ Này các Hiền giả ! vừa qua luận đàm
 Vị Sa Môn không làm thỏa mãn
 Những vấn đề thích đáng hỏi ra
 Nhưng Sa Môn Gô-Ta-Ma
 Tuyên thuyết phương pháp thật là chánh chơn
 Rất như thực , nguồn cơn dùng Pháp
 Làm căn bản , qui tắc giải trình
 Với lời thuyết giảng cao minh
 Đúng Pháp như thế, sao mình không nghe ? ”

32. Vài hôm sau , ngày hè nắng hạ
 Vị du-sĩ Pót-Thá-Pa-Đa
 Đã cùng đi với Chít-Ta
 Hát-Thi-Sa-Rí-Pút-Ta (1) vị này
 Đi đến chỗ Phật Ngài đang ngự
 Chít-Tá tự đánh lễ Như Lai
 Xong ngồi một bên gần Ngài
 Pót-Thá-Pa-Đa nói vài lời thăm
 Rồi cũng tầm chỗ ngồi gần nhưt
 Vị du-sĩ bạch đức Thế Tôn :
 – “ Kính bạch Đại Đức Thế Tôn !
 Khi Ngài rời khỏi hội môn chẳng chầy

(1) : *Citta Hatthisàriputta* .

Các du-sĩ bao vây cật vấn
 Họ trách con gay gắt đành hanh :
 ‘ Chỉ biết vâng phục tán thành
 Không biết hỏi tới ngọn ngành sắt son
 Thế giới này thường còn ? Biến đổi ?
 Là vô biên ? Là hữu hữu biên ?
 Thân thể & Sinh mạng hợp nên ?
 Thân thể & Sinh mạng móng nền khác nhau?
 Hoặc thế nào Như Lai tồn tại ?
 Không tồn tại hoặc lại không không ? ’

Con đã đáp lại thật lòng
 Những tri kiến ấy Ngài không trả lời
 Nhưng Ngài đã đúng thời tuyên thuyết
 Một phương pháp chơn thiết chánh chơn
 Dùng Pháp căn bản nguồn cơn
 Thì người hiểu biết phải luôn tán đồng ”.

33. – “ Pót-Thá-Pát ! Số đông du-sĩ
 Họ có mắt cũng chỉ như mù
 Chỉ người mắt sáng đặc thù
 Hiểu được những điểm cho dù chẳng nghe .
 Có những khi nói về tri kiến
 Ta dứt khoát khai triển, trình bày ;
 Cũng có tuyên thuyết thẳng ngay
 Ta không dứt khoát trình bày là chi ?
 – Pót-Thá-Pát ! Những gì Ta nói
 Không dứt khoát , về loại viển vông :
 Trạng thái thế giới thường , không ?
 Sinh mạng & thân thể là đồng ? khác sai ?
 Hay vấn đề Như Lai tồn tại ?
 Không tồn tại sau chết phải không ?

Cũng tồn tại và cũng không ?
Hay không tồn tại cũng không không còn ?

Các điều đó sáo mòn vô ích
Không hướng đến mục đích tối cần
Không thuộc phạm hạnh chánh chân
Không đến ly dục , giác tâm , Niết bàn
Ta trình bày hoàn toàn đơn bạc
Không dứt khoát các pháp nói trên

Pôt-Thá-Pát ! Còn một bên
Ta lại dứt khoát nêu lên pháp gì ?
Tứ Diệt Đế chứng tri giác ngộ
Đây là Khổ , Tập , Diệt Đế này
Đạo Đế , con đường thẳng ngay
Đưa đến diệt khổ , chỉ bày chân tâm
Pôt-Thá-Pá ! Trong tầm câu hỏi
Hướng giải thoát , thuộc mọi pháp lành
Căn bản phạm hạnh tịnh thanh
Đưa đến thắng trí , thực hành yểm ly
Đích Niết bàn tu trì chứng đạt
Ta trình bày dứt khoát pháp này .

34. Pôt-Thá-Pa-Đá ! Nghe đây :
Sa-môn, Phạm-chí họ rày chủ trương :
‘ Sau khi chết thường thường Tự ngã
Vô bệnh , cả hạnh phúc hoàn toàn ’

Ta đến hỏi họ đàng hoàng :
– “ Có phải quý vị chủ trương như vậy ? ”

Các vị này công khai xác nhận
Ta nêu các nghi vấn , hỏi liền :
– “ Chư vị đang sống hiện tiền

Đã thấy, đã biết khắp miền thế gian
Được hạnh phúc hoàn toàn không nhỉ ? ”

Nghe hỏi vậy , họ chỉ nói ‘không’ .

– “ Vậy chư vị có tự thân
Cảm nhận hạnh phúc trong vòng một đêm
Trong một ngày, nửa đêm , vài khắc ? ”

Các vị này cúi mặt , nói ‘không’ .

– “ Vậy chư vị hãy thật lòng
Cho biết đạo lộ hoặc phương pháp gì
Sẽ đưa đến toàn tri chứng ngộ
Một quốc độ hạnh phúc hoàn toàn ? ”

Họ trả lời ‘không’ , ngỡ ngàng .
Ta lại hỏi tiếp : “ Vậy hàng ngày qua
Chư vị có nghe ra tiếng nói
Của Chư Thiên các cõi thánh thoi
Thế giới hạnh phúc toàn thời ?
Các chư Thiên ấy thốt lời vinh danh :
‘ Chúng tôi đã thực hành, trực chứng
Đã hóa sinh vào đúng cõi an
Thế giới hạnh phúc hoàn toàn ! ’
Có nghe Thiên chúng luận bàn hay không ?”

Các vị ấy nói không nghe, thấy .

Pôt-Thá-Pát ! Việc ấy thế nào ?
Sự kiện này người nghĩ sao ?
Có phải lời họ không sao thuận đồng ?
Không chính xác cũng không hợp lý ?

35. Như một người được ví , nói là :
“ Tôi yêu , ái luyện thiết tha

Một cô gái đẹp, nét na vùng này ”

Có người hỏi : “ Hỡi này ông bạn !

Ông có biết tường tận người yêu ?

Thuộc giai cấp nào ? giàu nghèo ?

Quê quán, tên tuổi , mỹ miều ra sao ?

Người bậc trung hay cao hoặc thấp ?

Thân ốm mập , da dẻ thế nào ?

Đen sẫm hay là hồng hào ?

Ở thành hay ở làng nào , gần xa ? ”

Nghe hỏi vậy , anh ta ngơ ngẩn

Trả lời rằng : “ Tôi chẳng biết chi ! ”

Có người hỏi lại tức thì :

– “ Có phải anh đã yêu vì thiết tha

Thật ái luyến người mà chưa biết

Chưa từng gặp, cũng tiệt thấy đâu ? ”

Nghe hỏi , anh ta gật đầu .

– Này Pốt-Thá-Pát ! Nghĩ sao việc này ?

Sự kiện đây, phải chăng người ấy

Nói vô lý , trật bậy phải không ?

– “ Vâng phải , bạch đức Thế Tôn !

Sự kiện như vậy thật không đúng rồi !

Không chính xác, đồng thời vô lý .

Như sự kiện Phạm-chí , Sa-môn ”.

37. – “ Pốt-Thá-Pát ! Hợp lý không ?

Như có một gã cuồng nông dự trù

Sẽ xây tại ngã tư đường cả

Một cái thang để gã lên lầu

Có người hỏi gã : Lầu đâu ?

Hướng Nam, hướng Bắc hay lầu hướng Tây

Hay lầu ấy được xây phương khác

Về hướng Đông cho hạp ý mình ?

Lầu ấy cao , thấp , trung bình ?

Ông ta nghe hỏi , thật tình bảo ‘không’ .

Họ hỏi tiếp : “ Vậy ông muốn dựng

Một cầu thang đẹp vững lên lầu

Cái lầu ông chẳng biết đâu

Cũng chưa từng thấy cái lầu phải không ? ”

Nghe hỏi vậy, thì ông xác nhận

Là không biết , không tận thấy lầu .

Pốt-Thá-Pát ! Người nghĩ sao ?

Sự kiện như vậy phải đâu bình thường

Lời người ấy không tường chính xác

Không hợp lý , sai lạc phải không ? ”

– “ Vâng phải , bạch đức Thế Tôn !

Sự kiện như vậy thật không đúng rồi !

Không chính xác , đồng thời vô lý ”.

– “ Pốt-Thá-Pát ! Phạm-chí, Sa-môn

Chủ trương Tự ngã hoàn toàn

Hạnh phúc , vô bệnh sau màn chết đi .

Như Lai hỏi những gì cảm nhận

Bản thân họ hưởng tận lạc an

Con đường nào dẫn đưa sang

Thế giới hạnh phúc hoàn toàn, an sinh ?

Nhân chứng nào chứng minh điều đó ?

Ai nghe có tiếng nói chư Thiên ?

Đã được hóa sinh đến miền

Thế giới hạnh phúc triền miên, hoàn toàn ?

Nghe hỏi vậy, ngỡ ngàng lúng túng

Họ trả lời là : ‘Chúng tôi đây
Không thấy, không biết điều này’ .

Pôt-Thá-Pa-Đá ! Người rày nghĩ sao ?
Các Sa-môn và bao Phạm-chí
Lời nói họ cũng chỉ linh tinh
Nói không chính xác sự tình
Nói không hợp lý hợp tình , phải không ? ”

– “ Bạch Thế Tôn ! Đúng trong sự kiện .
Các Phạm-chí , tà kiến Sa-môn
Lời nói họ không chánh chơn
Lại không hợp lý, nguồn cơn chẳng hòa ”.

– “ Pôt-Thá-Pát ! Có ba ngã chấp
Một : Thô-phù ngã-chấp chỉ rành
Hai : Ngã-chấp ý-sở-thành
Vô-sắc ngã-chấp sẵn dành thứ ba .
Thế nào là thô-phù ngã-chấp ?
Do có sắc , bốn đại hình thành
Đoàn-thực nuôi dưỡng tốt lành .

Còn ngã-chấp ý-sở-thành là sao ?
Mọi chi tiết nhỏ to đầy đủ
Lại có sắc , đầy đủ các căn .
Vô-sắc ngã-chấp hiểu chẳng ?
Không có sắc, Tướng-sở-thành tạo ngay .

40. – Pôt-Thá-Pát ! Như Lai thuyết pháp
Để diệt trừ ngã-chấp thô-phù
Nếu muốn nhiễm pháp diệt trừ
Cần phải theo pháp như như thực hành
Thì tịnh pháp an lành tăng trưởng
Ngay hiện tại tự hưởng giác thời

Với thắng trí , chứng đạt rồi
An trú trí tuệ sáng ngời, mãn sung .

Pôt-Thá-Pát ! Thế nhưng có thể
Nhiều người nghĩ đại để sẽ như :
‘ Các nhiễm pháp được diệt trừ
Tịnh pháp tăng trưởng ngay từ hiện nay
Tự giác ngộ với đầy thắng trí
Chúng đạt và an trú ở trong
Trí tuệ sung mãn mệnh mông
Tuy vậy đau khổ vẫn tồn tại đây ’.

Pôt-Thá-Pát ! Điều này chớ nghĩ !
Khi nhiễm pháp đã bị diệt trừ
Tịnh pháp tăng trưởng ngay từ
Tự mình giác ngộ , chứng như trên rồi
Thời hoan hỷ đồng thời chánh niệm
Và tỉnh giác, thúc liễm, khinh an
Cùng với lạc trú hân hoan
Cũng đồng sanh khởi hoàn toàn lành thay !

41. Pôt-Thá-Pát ! Như Lai thuyết pháp
& Để diệt trừ chấp ý-sở-thành
42. Ta cũng thuyết pháp thiện lành
Vô-sắc ngã-chấp khuyến nhanh diệt trừ .

Nếu người nào hành như pháp ấy
Thì nhiễm pháp từ đây diệt đi
Tịnh pháp tăng trưởng tức thì
Giác ngộ hiện tại , tự tri chứng liền
Với thắng trí , tự nhiên an trú
Vào trí tuệ đầy đủ, mệnh mông
Thì sanh hoan hỷ trong lòng

Chánh niệm tỉnh giác cũng đồng khởi sanh
 Hân hoan sanh, cũng sanh lạc trú
 Người thực hành đầy đủ pháp này .

43. – “ Pôt-Thá-Pát ! Nhiều người ngoài
 & Họ từng muốn được Như Lai trả lời :
 44. ‘– Thưa Tôn Giả ! Thời thời thuyết pháp
 & Các điều Ngài đề cập diệt đi
 45. Thô-phù ngã-chấp là chi ?
 Vô-sắc ngã-chấp là gì có danh ?
 Thế nào Ý-sở-thành ngã chấp ?
 Mà Tôn Giả thuyết pháp thường khuyên
 Người thực hành phải cần chuyên
 Với ba ngã chấp nói trên diệt trừ .
 Nếu hành giả hành như pháp ấy
 Thời nhiệm pháp từ đây diệt trừ
 Tịnh pháp tăng trưởng tức thì
 Giác ngộ hiện tại , tự tri chứng liền
 Với thắng trí , tự nhiên an trú
 Vào trí tuệ đầy đủ, minh mông
 Thì sanh hoan hỷ trong lòng
 Chánh niệm tỉnh giác cũng đồng khởi sanh
 Hân hoan sanh, cũng sanh lạc trú
 Người thực hành đầy đủ pháp này ’ .

Sau khi chúng hỏi Như Lai
 Như Lai xác nhận chẳng ngoài pháp-như
 Ta thuyết pháp diệt trừ ngã chấp
 Cả ba loại huân tập lâu đời
 Người thực hành pháp này thời
 Sẽ được lợi lạc như lời nói trên .
 Pôt-Thá-Pát ! Việc nên như vậy

Lời nói ấy người nghĩ thế nào ?
 Chính xác , hợp lý ra sao ?

46. – Nay Pôt-Thá-Pát ! Ví vào chuyện đây :
 & Như một người muốn xây thang mới
 47. Đề lên lâu từ dưới chân lâu
 Có người hỏi lâu ở đâu ?
 Hướng nam, hướng bắc hay lâu hướng tây ?
 Hay lâu ấy được xây phương khác
 Về hướng đông cho hợp ý mình ?
 Lâu ấy cao , thấp , trung bình ?
 Chàng ta nghe hỏi , thật tình đáp ngay :
 – ‘ Nay Hiền giả ! Nơi đây đích thị
 Là lâu tôi đề nghị xây thang ’ .
 Pôt-Thá-Pát ! Lời của chàng
 Có phải chính xác , hợp toàn phải không ? ”
 – “ Vâng phải , Bạch Thế Tôn Đại Giác !
 Lời hợp lý, chính xác đáng tin
 Vì chàng ta nói thật tình
 Điều mà có thể xác minh, không làm ” .
 – “ Pôt-Thá-Pát ! Trong tâm lý luận
 Ta trả lời cho những người ngoài
 Về ba ngã chấp miệt mài
 Ý-sở-thành chấp , chấp đây thô-phù
 Cùng vô-sắc đặc thù ngã-chấp
 Ta thuyết pháp để diệt mọi nơi
 Người thực hành pháp này thời
 Sẽ được lợi lạc như lời kể trên
 Tức là người hành nên pháp ấy
 Thì nhiệm pháp từ đây diệt đi

Tịnh pháp tăng trưởng tức thì
Giác ngộ hiện tại , tự tri chứng liền
Với thắng trí , tự nhiên an trú
Vào trí tuệ đầy đủ, minh mông
Thì sanh hoan hỷ trong lòng
Chánh niệm tỉnh giác cũng đồng khởi sanh
Hân hoan sanh, cũng sanh lạc trú
Người thực hành đầy đủ, thanh cao .

Pôt-Thá-Pa-Đá ! Nhắm vào
Sự kiện như vậy, nghĩ sao việc này ?
Lời nói ấy thẳng ngay hợp lý
Và chính xác hoàn mỹ phải không ? ”
– “ Vâng phải , bạch đức Thế Tôn !
Lời ấy hợp lý và không sai lầm ” .

48. Lúc bấy giờ , trầm ngâm suy nghĩ
Ông Hát-Thí-Sa-Rí-Pút-Ta
Thường được gọi tắt Chít-Ta
Hướng về đức Phật hỏi qua sự tỉnh :
– “ Bạch Thế Tôn ! Quá trình khi có
Và cảm thọ ngã-chấp thô-phù
Phải chăng không có phạm trù
Vô-sắc ngã-chấp cho dù mỏng manh
Không có ý-sở-thành ngã chấp
Chỉ thô-phù ngã-chấp một mình ?
Hay khi có ý-sở-thành
Không có hai thứ ngã danh trên này ?
Có ngã-chấp tên nay vô-sắc
Không có mặt hai loại ngã kia ? ”
– “ Nay Chít-Tá ! Nếu chẻ chia

- * Khi có ngã-chấp thô-phù hiện ngay
Nó không thuộc cả hai ngã-chấp
Ý-sở-thành , vô-sắc loại này
Chính khi ấy , ngã-chấp đây
Thô-phù là nó , may may một mình .
* Khi có ý-sở-thành ngã chấp
Nó không thuộc hai chấp trên rồi
Ý-sở-thành ngã-chấp thôi .
* Vô-sắc cũng vậy, chấp thời chỉ riêng
Nó không thuộc hai bên ngã chấp
Là thô-phù và ý-sở-thành
Vô-sắc ngã-chấp một mình
Chính trong khi ấy tạo thành có ra .
Này Chít-Tá ! Có người khách lạ
Hỏi người rằng : ‘ Ông đã sinh tồn
Ở trong quá khứ hay không ?
Hay đang tồn tại ở trong hiện thời ?
Hay là người tương lai tồn tại ? ’
Được hỏi vậy, người trả lời sao ?
– “ Bạch Thế Tôn ! Nếu người nào
Hỏi con như thế nhằm vào thời gian
Con sẽ đáp : ‘ Tôi đang tồn tại
Thời hiện tại , không phải là sai
Tôi sẽ tồn tại tương lai
Tôi đã tồn tại lâu dài trước đây
Ở quá khứ thời này tồn tại
Không phải không tồn tại – ba thời ’
Bạch Thế Tôn ! con trả lời
Đáp lại câu hỏi về thời gian kia ” .

- “ Này Chít-Tá ! Hãy là sự ấy
 Nếu có người nào đấy hỏi người :
 ‘Quá khứ ngã-chấp của người
 Có phải thật có như lời hay không ?
 Chấp tương lai sẽ không tồn tại ?
 Chấp hiện tại cũng lại không còn ?
 Tương tự , người tin sắt son
 Hiện tại ngã-chấp và còn tương lai
 Điều như thế , cả hai ngã-chấp
 Không tồn tại khi có cái kia ? ’
 Này Chít-Tá ! Câu hỏi kia
 Người sẽ đáp trả , chẻ chia thế nào ? ”
- “ Bạch Thế Tôn ! Dựa vào câu hỏi
 Con sẽ nói : ‘ Ngã-chấp hiện nay
 Mà tôi hiện có ngã này
 Nó là thật có , hiển bày với tôi
 Còn tương lai và rồi quá khứ
 Không tồn tại , căn cứ làm gì .
 Quá khứ ngã-chấp qua đi
 Tương lai ngã-chấp cũng tùy như trên .
 Thế cho nên cả hai ngã-chấp
 Không tồn tại khi gặp cái kia ’ .
 Bạch Thế Tôn ! Câu hỏi kia
 Con đã đáp trả , phân chia từng phần ” .
- “ Này Chít-Tá ! Tự thân cảm thọ
 Trong khi có ngã-chấp thô-phù
 Chấp kia không thuộc do từ
 Vô-sắc hay ý-sở-thành , cả hai
 Nó chỉ là thô-phù ngã-chấp .
 Cũng như vậy , chấp ý-sở-thành

Có nó , không có rõ ràng
 Thô-phù , vô-sắc hai ngành chấp trên .
 Chấp vô-sắc có nên độc lập
 Không do hai ngã-chấp thuộc về .
 Chít-Tá ! Ví dụ gần kề
 Như từ bò cái vỗ về lớn nhanh
 Có ra sữa rồi thành ra lạc
 Từ lạc sinh ra các sanh tô
 Từ sanh tô sinh thực tô
 Từ thực tô ấy , đề hồ thành xong .
 Còn là sữa thì không thuộc lạc
 Khác sanh tô cũng khác thực tô
 Cũng không thuộc về đề hồ
 Nó chính là sữa , dạng thô ban đầu .
 Cũng như vậy , khi nào thành lạc
 Nó không thuộc về các loại trên .
 Sanh tô , thực tô thành nên
 Nó cũng không thuộc các tên chẳng đồng .
 Thành đề hồ thì không thuộc sữa
 Không thuộc lạc , khác lúsa sanh tô
 Nó cũng không thuộc thực tô
 Khi ấy nó thuộc đề hồ mà thôi .
 Này Chít-Tá ! Vừa rồi đề cập
 Khi *thô-phù ngã-chấp* có danh
 Nó không thuộc ý-sở-thành
 Không thuộc vô-sắc , chỉ danh thô-phù .
 Cũng như vậy , phạm trù *ngã-chấp*
Ý-sở-thành có mặt đồng cư
 Không thuộc ngã-chấp thô-phù

Không thuộc vô-sắc khác từ cái tên .

Chấp vô-sắc có nên , thành lập
Thì không thuộc ngã-chấp thô-phù
Khác ý-sở-thành riêng tư

Chỉ thuộc vô-sắc danh từ mà thôi .

Này Chít-Tá ! Vậy thời liễu sự
Chúng chỉ là ngôn ngữ thế gian
Danh tự , ký pháp thế gian
Như Lai dùng chúng, không màng là chi
Không chấp trước những gì ràng buộc
Vào từ ngữ chỉ thuộc thế gian ”.

54. Được tận nghe những lời vàng
Pót-Thá-Pa-Đá nghiêm trang thưa Ngài :
– “ Bạch Thế Tôn ! Lành thay ! Vi diệu !
Thật hy hữu ! Được hiểu rõ ràng
Lời Ngài cao quý vô vàn
Như người dựng đứng vật đang ngã nằm
Chỉ hướng kẻ sai lầm lạc lối
Dem đèn sáng vào tối như bung
Để ai có mắt mở bừng
Có thể thấy được sáng trưng sắc màu
Cũng như thế , nhiệm màu Chánh Pháp
Được Thế Tôn giải đáp, trình bày
Con xin quy ngưỡng từ nay
Quy y Đại Giác , nương ngay Pháp mầu
Quy y Tăng , thanh cao đức cả
Nói tiếp nhau hoằng hóa Pháp môn
Mong Thế Tôn nhận cho con
Được làm đệ tử , vun tròn thiện duyên

Xin phát nguyện vện tuyền ngưỡng phục
Cho đến lúc mạng tận, hoại kỳ .

55. Vị Cư sĩ đã cùng đi
Chít-Tá Hát-Thí-Sa-Ri-Pút-Tà
Cũng hoan hỷ , thiết tha bạch Phật :
– “ Bạch Thế Tôn ! Quả thật lành thay ! .
Bạch Thiện Thệ ! Vi diệu thay !
Như người dựng vật lặn quay ngã nằm
Chỉ hướng kẻ sai lầm lạc lối
Dem đèn sáng vào tối như bung
Để ai có mắt mở bừng
Có thể thấy được sáng trưng sắc màu
Cũng như thế , nhiệm màu Chánh Pháp
Được Thế Tôn giải đáp, trình bày
Con xin quy ngưỡng từ nay
Quy y Đại Giác , nương ngay Pháp mầu
Quy y Tăng , thanh cao đức cả
Nói tiếp nhau hoằng hóa Pháp môn
Mong Thế Tôn cho phép con
Xuất gia Đại Giới vương tròn vãng theo ”.
56. Đức Thế Tôn thuận theo thiện ý
Cho Hát-Thi-Sa-Rí-Pút-Ta
Tỷ Kheo Đại giới xuất gia
Tăng đoàn nhập chúng tịnh hòa đồng tu
Tân Đại Đức an nhu , cần mẫn
Không phóng dật, vượt thắng, nhiệt tâm
Độc cư rừng vắng âm thầm
Không bao lâu đã chứng tâm pháp siêu
Đạt mục tiêu tối cao bậc thánh

Người xuất gia chân chánh mong cầu
Vô thượng phạm hạnh cao sâu
Tự mình chứng ngộ pháp mâu minh quang
Với thắng trí , trú an , chứng đạt
Tâm vị ấy an lạc sáng trong
Dục lậu , hữu lậu thoát xong
Thoát vô minh lậu , khỏi vòng trói trăn
Liên hiểu rõ : Tự thân giải thoát
Sanh đã tận , phạm hạnh đã thành
Việc cần làm đã thực hành
Sau đời hiện tại , Vô sanh hiển bày .
Tự thấu hiểu và ngay lập tức
Vị Đại Đức Chít-Tá trở thành
Bậc A-La-Hán tịnh thanh
Nhiệt tâm hoằng hóa Pháp lành truyền lưu./-

Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật (3 L)

*
* *

(*Chấm dứt Kinh POTTHAPÀDA - Kinh Bồ-Sá-Bà-Lâu*)